

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrletna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 1. V LJUBLJANI, dne 6. decembra 1907. Leto III.

Okno v svet.

O sebi.

Krščansko-socialno avstrijsko delavsko časopisje lepo napreduje. Naročnikov ima n. pr. »Christlichsocialer Arbeiter-Zeitung« zdaj približno 13.000. Poleg tega izhaja na Dunaju glasilo krščanske delavske mladine v 2000 izvodih. Dobro izhajajo tudi strokovna glasila dunajska kršč. soc. strokovno organiziranega avstrijskega delavstva. Zanimivo je, kako lepo napreduje pokrajinsko delavsko krščansko-socialno časopisje. Linški katoliški delavski list za gornjeavstrijsko kršč. soc. delavstvo ti ima 4200 naročnikov. Briksenski »Delavec«, ki izhaja na -4 dni, ima pa 2000 naročnikov. Češko kršč. soc. delavsko glasilo »Práce«, ustanovljeno leta 1904, tednik, ima 6000 naloga. Poleg navedenih, strogo delavskih listov, jih je pa še mnogo drugih, ki poleg splošnih stvari nastopajo tudi odločno za delavske koristi.

O sebi, smo napisali naslov temu sestavku. Ne mislite, zdaj se pa prične pridušanje za naročitev po zgledu socialnih demokratov. Nočemo delati reklame zase, ko prestopamo in pričnemo izdajati tretje leto »Našo Moč«. Hočemo ostati to, kar smo bili in radikalno zagovarjati delavske zahteve in koristi. Dolžnost bi imelo res vsako našo delavsko društvo, da so naročeni vsi člani na list, ki bi potem lahko stal

Francišek Čulík.

Skrivnost čuvajnice.

Iz železničarskega življenja.

Viharna novemberska noč. Ledeni sever ti tuli okoli samotne čuvajnice. Njegova mrzla sapa ti prodira v hišico skozi špranje v oknih in vratih. Mati pogleda še enkrat otročiče, da jim ne moti sanj mraz. Sama zleze nato pod odejo svoje slabe postelje. Vihar ti pa le še tuli in divja okoli samotne naselbine.

Čuvaj medtem dela svojo službo ob progi, ki je izročena njegovi pazljivosti. Vihar je tako silen, da zamore le počasi korakati. Z velikim trudom pride na mesto, kjer križa cesta železniški tir. En pogled na zaprto ograjo in hoče se povrniti. Kar zagleda na nasprotni strani tira nekaj svetlega.

Mož ne premišljuje dolgo. Sicer se bližajo luči, ki naznanjajo, da dirja brzovlak proti njemu. Hitro preskoči tir in prime nekaj. Kaj je, ne vé, ker je noč. Ko oddirja brzovlak, že stoji pri svoji čuvajnici, kakor da bi se bal, da mu ne

na vrhuncu in bi obsegal vse, kar bi morale obsegati edino slovensko glasilo nestransko strokovnega in slovenskega krščansko-socialnega združenega delavstva. Malone vse delavske organizacije na svetu in tudi mlajše kakor naše slovenske, imajo uvedeno, da naroče list vsem svojim članom. Lepo bi bilo, ko bi se na vseh naših delavskih shodih priporočala naročitev »Naše Moči«. Zelo častno je sicer, da se po naših shodih razpravlja o velezanimivih vprašanjih. To mora biti. Vsak govornik, ki ti govori na delavskem shodu, bi pa storil le dobro delo, ko bi priporočal, da naj se naroča na delavsko glasilo.

Zahvaljujemo se našim nesebičnim dopisnikom delavcem, ki so res vneto in popolnoma brezplačno naš list preskrbovali z dopisi, pa še iz svojega plačevali poštino. Res, zlata delavska nesebična srca, vneto za blagor svojega stanu, zaslužite, da Vas javno pohvalimo. — Uredništvo se nadalje prav vljudno zahvaljuje vsem svojim sotrudnikom delavskim prijateljem, ki so sodelovali pri listu. Čast! Kot vljudni ljudje se zahvaljujemo končno tudi tistim našim prijateljem, ki so nam obetali prispevkov in listkov, a so pozabili na svoje obljube. Nič ne dé. Morebiti se pa le še spomnijo, da so sitnim čebelam našega uredništva nekaj obljubili. Če so nas pa nafarijali, jim tudi ne zamerimo. Naj imajo svoje veselje, saj pravijo stari ljudje, da čez sedem let vse prav pride.

Zahvala državnemu poslancu Gostinčarju.

Jakobeny, 2. decembra 1907. Državnemu poslancu Gostinčarju! Dunaj. — Kakor smo izvedeli iz časopisov, ste se v parlamentu toplo zavzeli za državne uslužbence. S tem ste pridobili veliko hvaležnih src. Podpisani državni uslužbenci rudniškega oskrbnitstva Jakobeny si smatramo za svojo dolžnost Vam tem potom izreči našo najtoplejšo zahvalo. Na srečo! — Fertau, Muhm, Koesler, Animiger, Avgustin, Kroupa, Matejka, Gatkiewicz, Knoblauch.

× × ×

Trojici listov se je zljubilo proti Gostinčarjevi izjavi v državni zbornici, s katero je

odnese kdo njegove zaklade, ki spavajo zdaj že zlato spanje pravičnega.

»Zdaj pa v sobo«, pravi sam sebi. Dasi pazi na vso moč, le ne more zabraniti, da ne zaloputnejo vrata in da se ne prebudi žena, ki pogleda moža.

»Kaj si pa prinesel?« ti tiho zašepeta, da ne prebudi spavajoče svoje dece, ko vidi, da mož položi na mizo velik ovitek.

»Vstani in poglej. Mora biti kaj posebnega.«

In ženica, nič manj radovedna kakor druge njene ženske tovarišice, ti stoji takoj ob moževi strani. Hitro ti oba odvijeta zavoj.

»Za božjo voljo, dete!« glasno zakliče presenečena ženica. Slikovit ti je pogled, ko ti čuvaj s svojo svetilko posveti v nežni in lepi obraz dekleta, ki ti nedolžno in mirno spava. Presenečena ne izpregovorita več časa nobene besede.

Prvi se zavé mož: »Kaj li to pomeni?« ti popraša ženo.

»To je nekaj, kar se lahko razume,« mu odgovori mamica. »Kaka mati je odložila dete. Lahko si mislim, kako ji je bilo hudo.«

umaknil nujnost predloga glede ureditve službenih razmer in zvišanja plač državnih uslužbencev v njihovi brezmejni neumnosti malo pozabljati.

Bratci in sestrica — »Balkan«, »Slovenski Narod« in »Edinost« so edini v tem, da Gostinčar ni vedel kaj storiti koncem svojega govora. Da je pravo ukrenil, to ravno boli ljudi okoli teh listov. Ti bi najraje videli, da bi se bilo razpravljalo o nujnosti in bi bila nujnost odklonjena, kar bi se bilo z ozirom na razpravo o nagodbi prav gotovo zgodilo. Državni uslužbenci pa bi pričakovali zopet, kdaj se bode njih kdo spomnil. Sedaj bo moral proračunski odsek zadevo rešiti. Poslancu Hribarju se ni za uslužbence prav nič mudilo, sicer bi ne bil staval navadnega predloga, o katerem dobro vé, da ne pride v dveh letih na vrsto. Zakaj pa se niso ti ljudje, če jim je res do uslužbencev toliko, stali v nujnih predlogov?

Menda bi bilo veliko bolj prav, če bi svoje kozle nekoliko uredili, pametno delo pa naj puste pri miru.

Za tobačno delavstvo.

Poslanec Choc in katoliški češki poslanci so vložili v nagodbenem odseku resolucijo, v kateri se zahteva, da naj se tobačni delavci po enoletni provizorični službi nastavijo definitivno.

Ivan Hribar in državni uslužbenci.

Ivan Hribar, ljubljanski župan, je svojčas staval v državnem zboru predlog za zboljšanje državnim slugam. S tem je hotel pomagati tem do boljših razmer. Opozorjamo Ivana Hribarja, naj se spomni tudi mestnih slug, policistov in delavcev in naj jim uredi v človekoljubnem smislu službene in plačilne razmere ljubljanskih mestnih delavcev, slug in policistov. Z ozirom na njegov velik vpliv kot župan, upamo, da bo občinski svet rad in z veseljem potrdil takemu nasvetu od strani župana. Ne dvomimo, da bo Ivan Hribar, za kar se je zavzel za državne uslužbence, tudi z veseljem storil v areopagu naših ljubljanskih modrih mestnih očancev.

Pa ti še odvijata dete, ko zadeneta na ovoj, iz katerega ti pridejo štirje stotaki! Toliko in tako lepega denarja ti še ni vidla čuvajnica, kar ti stoji.

Medtem ko občuduje ženica denar, ji pa čita mož priloženo pismo: »Plemeniti ljudje, kdor koli ste že! Dvoje src, ki sta zvezani v tesni ljubezni, vas prosi: Vzemite najin zaklad in ga vzgojite za koristnega člana človeške družbe. Učite ga, da moli za nepozabne mu starše in naj jih ljubi, če mu je to mogoče. Mogoče, da pripusti le še nebo svidenje. Vsako leto na isti dan, ob isti uri in na istem mestu dobite zadostno denarno vsoto za dekletove potrebščine in pa za Vaš trud.«

»Žena, si li čula in vse razumela?« Veselja se trese popir v čuvajevih rokah.

»Seveda sem razumela,« mu odgovori žena. »V našo ubogo hišico pridejo srečni dnevi.«

In res je prineslo najdeno dete srečo v čuvajevo hišico. Znatna vsota je omogočila, da so bile sklade bolj polne in da je bila v skledah tudi boljša jed. In z najdeno Liziko so tekmovali železničarjevi otroci glede na zdrava in polna ličica.

Draginja.

V državnem zboru se je vršila štirinajst dni razprava o draginji. Socialni demokratje, ki so spravili tozadevni predlog v zbornico potom nujnosti, so se postavili na stališče, da je kmet oderuh in da sta zaprtje državnih mej proti Srbiji in carina vzrok draginje.

Poslanci drugih strank so seveda dokazali, da se socialna demokracija moti. Socialni demokratje so pa vzlic tem trditvam hoteli nastopiti za kmeta. Posvetil jim je osobito dr. Schöpfer z najbolj svetlo bakljo. Dokazalo se je jasno, da ni vzrok draginji kmet, marveč kapitalistična špekulacija. Kaj ima opraviti s premogom kmet, pa je premog le vedno dražji. Živina je bila že veliko dražja, kot je danes, a meso je bilo veliko ceneje. Za žito ne dobi kmet prav nič več kot je dobil pred 30. leti, a kruh je veliko dražji — zakaj? Tega si socialni demokratje niso upali povedati, ker bi sicer zadeli svoje zaveznike in podpornike — judovske krivonose obrezane kapitaliste. Nič čudnega, da ob takih neumestnih trditvah rdečih zbornica ni pritrdila predlogu, kljub temu, da je ogromna večina poslancev proti draginji. Draginja se odpravi, ko se odpravi špekulativna kupčija z živlenskimi potrebščinami. Dolžnost vlade je, da začne resno misliti na to.

× × ×

Nova nevarnost.

V severni Ameriki je zadnji čas nastalo čudno gospodarsko pokanje. Več velikih podjetij je ustavilo poslovanje. Denarja primanjkuje, ljudje se boje za svoje prislužke. Iz teh vzrokov beže sedaj evropski priseljenci iz Amerike v domovino. Nevarnost je, da se stara domovina prenapolni z delavci in da zato padejo delavske plače.

Na Dunaju je prišla v konkurz omnibuska družba, pasiva (dolгови) znašajo okoli dva milijona kron. 700 uslužbencev je v nevarnosti, da izgubi kruh.

Nevarnost za splošno volivno pravico.

Avstrijski državni zbor je zašel zadnji čas iz tira. V zbornici se ponavljajo stari grehi surovosti in obstrukcije. S surovim obnašanjem dokazujejo socialni demokratje, da ta del delavstva res ni zrel za parlamentarizem. Kakor v tovarnah in po rudnikih menijo tudi v zbornici strahovati druge stranke. To pa ne bo šlo. Ta nečuvenci in surovi terorizem zna imeti le slabe posledice. Z obstrukcijo hočejo radikalni Čehi in liberalni Slovenci uničiti parlamentarizem in odpreti vrata absolutizmu. Ljubljanski Hribar, ki bi bil rad vse, je v obstrukciji in bo tudi kot poročevalec železniškega odseka zagovarjal dolenjsko železnico. To bo prizor za parkeljne. Oni so res genialni, ki so Hribarja spravili v ta rog.

Socialno-demokratsko tolovajstvo.

Lepo tolovajstvo so zopet napravili socialni demokrati. V Dunajskem Novem Mestu so namreč napadli zahrbtno krščansko-socialnega državnega poslanca Leopolda Kunschaka, ko je šel na delavski shod, ki ga je sklical. Čakali so ga v predsobi zborovalne dvorane, metali nanj vrčke, rjovelj, kakor znajo le pijanci. Končno ga je udaril neki rdeči olikanec po nosu z gorjačo in mu razbil žnablj. Napadalca je prijel policist, a so mu ga iztrgali njegovi »sodrugji« in mu pomogli, da je pobegnil. Leopold Kunschak je velezaslužen mož za delavstvo. Iz tal je tako-

Lizika ti raste. Ko ti izhodi in ko ti začne brbrati in pozneje govoriti, ti kakor kaka vila iz bajnih pokrajin zagospodari v mali rodbinici. V šoli ti nadkrili vse, v cerkvi ti je najpobožnejše dete. Ponosni so ti nanjo njeni krušni starši.

× × ×

Šestnajst let je stara danes naša Lizika. Sedi ti na razgledu. Vidi ti vse vlake, šteje ti okna, gleda obraze in odzdravlja prijaznim pozdravom. Spiošno pozornost ti vzbuja lepa čuvajeva hčerka.

Lizika ne vé za to. Njeno mlado srce išče ona dva, ki imata pravico in tudi dolžnost do njene ljubezni. Kdo vé, če doseže kdaj to svojo tako zaželjeno srečo? Kolikokrat ti je že rekla: »Saj bi ju morala le že primoliti in prijokati« . . . »Bog blagoslovi moje krušne starše in samotno čuvajnico!« . . .

rekoč izkopal in ustanovil pa razširil na Dunaju krščansko-socialno delavsko organizacijo. Povzdignil je »Christlichsoziale Arbeiter-Zeitung«, ki izhaja vsak teden tako, da ima že 13.000 naročnikov. Ni čuda, da so rdeči judovski hlupci jezni nanj. Kunschak je mučenik rdeče surovosti in nasilstva. Čast mu!

Za tobačno delavstvo.

Za delovodje in za penzije.

Kršč. soc. poslanci Anderle, Fuchs in Kunschak so posredovali pri glavnem ravnateljstvu avstrijske tobačne režije in pri finančnem ministru glede na ureditev razmer delovodij in z ozirom na penzije. Glede na delovodje se jim je zagotavljalo, da se v najkrajšem času njihove zahteve ugodno rešijo, vprašanje o pokojninah pa še proučujejo in računajo, a se pridno dela nato, da se zadeva kmalu reši ugodno. Za tobačno delavstvo in tudi za nadzorovalno osebje pridno nastopajo možje našega prepričanja. To mora priznati vsakdo, ki pazno zasleduje delo naših mož.

Otroci delavci v tobačnih tvornicah Zedinjenih držav.

Po tobačnih tvornicah v severno ameriških Zedinjenih državah dela 11.462 otrok v starosti od 10. do 15. leta in sicer 5090 dečkov in 6372 deklic. Po starosti so porazdeljeni dečki takole: 112 jih je starih 10, 199 11, 373 12, 780 13, 1468 14 in 2158 15 let, deklic je starih 10 let 55, 11 let 84, 12 let 210, 133 let 815, 14 let 2009 in 15 let 6372.

Štirideseti shod Trade Union in angleško tobačno delavstvo.

Letošnji 40. shod angleških nestranskih strokovnih društev je zboroval od 2. do 7. septembra. Zastopanih je bilo 1.627.958 članov. Toblačno delavstvo angleško ima 2 organizaciji s 6871 člani.

Delavke in drugi nemški delavski shod.

V Berlinu je zboroval od 20. do 22. oktobra t. l. drugi shod nemškega krščansko narodnega delavstva. Približno 1.000.000 delavk in delavcev je zastopalo 300 delegatov. Shod se je izrekel za nedeljski počitek in mnogo drugih zahtev. Delavke pač zanima predvsem, kakšno stališče da je zavzel shod glede na delavke. O zahtevah delavk je govorila B. Grassmann iz München Gladbacha. Shod je sklenil resolucijo, ki pozivlja delavske organizacije, da naj obračajo večjo pozornost na združevanje delavk, kakor dozda. Od postavodaje so zahtevali glede na delavke: 1. Društvena in zborovalna postavodaja naj se preosnuje tako, da lahko delavke nastopajo neovirano za svoje koristi. 2. Žensko delo naj se prepove v težki in zdravju škodljivi industriji, osobito v rudnikih in plavžih, pri zgradbah in po opekarnah. 3. Uvedejo naj se obvezne nadaljevalne šole, ki naj bodo zvezane s poukom o gospodinjstvu. 4. Skrajšanje delavnega časa. 5. Razširi naj se obrambena postavodaja za oženjene delavke. 6. Pomnoži naj se število ženskih obrtnih nadzornic. 7. Ženske naj dobe volivno pravico za obstoječe in za nameravane socialne zavode, v obrtna sodišča i. t. d. 8. Postavna obramba delavke v domači industriji. 9. Enotne postave za posle. S posebnim ozirom na domačo industrijo se je zahtevalo: 1. Domača industrija se podvrži zavarovalnim postavam. 2. Obrtno nadzorstvo se naj razširi na domačo industrijo. 3. Ustanove naj se mesta za ureditev plačilnih in delovnih razmer v domači industriji.

Z lastnimi močmi.

Socialnodemokratske surovosti.

Iz Trbovelj. Odkar je imel pri nas državni poslanec dr. Benkovič svoj shod, so naši socialni demokrati vedno slabe volje. Niso namreč mislili, da bo poslanec na shodu hvalil njihove voditelje. Pripetilo se je pa ravno narobe. Govorijo ti vedno o svoji izobrazbi in oliku, pa pri trboveljskih socialdemokratih pač ne najdemo olike, kaj se čudimo, da so na shodu 17. listopada tako zverinsko nastopali proti poslancu. Če imajo pa ti delavci to navado, ker so že večkrat govornike od njih stranke na odru nadlegovali, n. pr. Linhart, Kristana iz Ljubljane, in celo Miha iz Zagorja se jim je že enkrat moral skriti, drugače bi se mu kaj neljubega pripetilo. Zda se pa togotijo nad poslancem Benkovičem, da ga ne marajo, kar mi prav radi verjamemo, ker ako bi bil pa kak

Čobal ali Roš izvoljen, ki še oba za enega slabega poslanca nista, no, tak bi pa veljal za nje, dr. Benkovič pa, ker je učen, razumen in delaven mož, ki se da delavstvu kot žrtev in hoče jih zastopati po vsi moči, ta ni za njih, seveda zato, ker je pristaš krščanske ljudske stranke, a on ne mara biti v svojem političnem delu strankarski, marveč je vedno pripravljen, da pomaga delavstvu iz bede in je v vsakem oziru zastopa. Naši socialni demokrati dobro vejo, da bi se Roš nikdar ne potegoval za delavstvo, marveč nekoliko za učitelje, a je le nekaj takih nespametnih socialnih demokratov, ki so od odličnih liberalcev nfarbani, da hočejo državnemu poslancu nasprotovati. To ni za delavsko korist in za slovo, ampak strankarstvo in pogubo delavstva, ker se kapitalisti taki nerazumljivosti smeja. Na shodu 17. m. m. je državni poslanec dr. Benkovič povdarjal, da je zadnji čas, da se naši rudarji pogovorijo o preuredbi rudarske postave in naj mu nemudoma pošljemo sklepe, da zamore skupno s svojimi tovariši predložiti ministrstvu. Ste li jih videli, ako se kateri gane, še razgrajati so prišli na zaupni shod, namesto da bi se kaj sklenilo, potem pa govorijo, ako se nočete porazumeti z njim. Na vašega juda dr. Adlerja, in kako se še drugi vaši judje imenujejo, se morate bore malo zanesti, da bi za vas kaj storili, ker pogovor pravi: vrana vrani ne izkljuje očesa. Tako bodo tudi gotovo prizanašali svojim sokapitalistom. In tako bodete zopet ostali na svojem bednem stališču. Vidi se že zdaj pri pripravah za trboveljske občinske volitve, ker rudništvo namerava vašega Sitarja v občinski odbor spraviti, ko je še le komaj Trbovlje zagledal to ni nikakor naša rešitev, pač pa poguba. Ker smo že tako daleč, poizvedoval sem, kako se to delavstvo izobrazuje. Hitro mi je prišlo na ušesa preklinjanje nekkih mladih fantalinov, ki so znali na cesti prav izvrstno ljudi zmirjati, prav na omenjenem shodu se je dr. Benkovič lahko sam prepričal, kako je nekaj mladih mlečnikov poslanca prav izvrstno obštevalo, to je izobrazba trboveljske mladine. Nič čudnega, ker se zatirajo krščanski delavci, in stariši prehitro prizanesajo svojim še nedoraslim fantom. Toraj opozarjamo vas, pristopajte pridno Krščanskemu delavskemu društvu, ki se je zdaj v zadnjem času prav lepo povzdignilo.

Mesečno zborovanje jeseniškega strokovnega društva.

Z Jesenic. V nedeljo, dne 8. decembra priredi strokovno društvo svoje mesečno zborovanje ob 4. uri popoldne. Govori urednik Frančišek Kremžar iz Gorice. Delavstvo naj se shoda udeleži v obilnem številu.

Zagorski Čobal na Jesenicah.

Z Jesenic. Sveži gorenjski zrak je izvabil zagorskega Miho Čobala, da je zapustil svoj zagorski brlog, kjer se je na račun krvavih delavskih žuljev iz capina, kakršen je pricapljal v Zagorje, počasi izredil v bogatega gospoda, ki kadi drage smodke in se vozi v bagerlu pa zmerja delavce, ki mu nočejo nositi ofra v njegovo nikdar dovolj polno bisago. Pa ti je zagorski Čobal govoril na Jesenicah pri liberalnem Šraju seveda. Pa ti je Miha Čobalov zabavljajl čez poslance S. L. S., ker drugega on ne zna, kakor zabavljati pa delavce farbati. Osobito mu tiči v želodcu poslanec Demšar. Kakor mačka okolu vrele kaše se je obiral in rentočil na naše poslance, ki niso hoteli na Dunaju glasovati za predlog socialnodemokratskih judovskih poslaniških barab. In Čobal, same jeze zelen, ker je pri zadnjih državnozbornih volitvah tako lepo skozi padel, je stresal svojo jezo zato na kmeta. Tj ljudje so res kratkih mislij, pa še krajše pameti. Ne izprevidijo, kje da tiči in kdo da podrajuje živila. Miha je imel svoj shod po § 2. Poznalo se mu je, da je pošteno lagal, ker je le vedno zatrjeval pa učil svoje poslušavce: Morate tiho biti. Kar se je tu govorilo, je strogo zaupno. Zagorski Miha, slabo si naletel. Tvoji »zaupni« poslušalci so vse izčvekali, kar si jim povedal. Hvaležni smo jim, ker so sklenili, da hočejo nastopiti pri prihodnjih občinskih volitvah samostojno in da se ne pridružijo nobeni stranki. Bodočnost pokaže, če ostanejo pri tem, kar so sklenili in za kar so se zarotili.

Sem z našimi pravicami!

Socialni demokrati proti kompromisu slovenskih jeseniških strank.

S Save. Našim socialnim demokratom ni všeč, ker sta sklenili tu pri nas slovenski stranki kompromis. Preljubi rdeči bratci! Ste li že pozabili, kako da ste govorili pred dvema letoma? Napadali ste strokovno društvo in odvrčali člane, kakor da je imelo društvo kaj opraviti pri občinskih volitvah. Upili ste: izdajavci, delavstvo ste prodali. V odboru strokovnega društva je večina krščansko socialna in Vi držite s klerikalci, ki ste se zvezali s tovarno. Slovenci morajo držati skupaj, zato pa držimo socialni demokrati z jeseniškimi naprednimi Slovenci. In zato delamo zoper strokovno društvo in odvrčujemo delavce. Zdaj je mirna Bosna in na Jesenicah stanujoči delavci se gotovo vsi pridružijo strokovnemu društvu. Bomo videli, v koliko ste mož beseda in če boste hoteli popraviti krivice, ki ste jih storili strokovnemu društvu, ki ni imelo ničesar govoriti pri volitvah.

Iz kemične tovarne v Celju. Nedaven gost je v očeh našega g. upravitelja, oštirja, trgovca itd. tolike časti vreden, da se mora spremeni domov. Pijanček vesel tako vljudne izjave oštirjeve, — ves razgret »rajske« domišljije — upajoč, da se mu v spremstvo ponudi oziroma odredi toli priljubljeni — nežni spolek! — a, oh, strah in groza — ves iznenaden uzre pijanček tik sebe umazanega možkega spremeljalca — dozdevno roparja — in se ga v naglici z vso silo — zmožen opraskavši ga — otrese. Lepa napitnina! G. Čebelar! Kdo bi bil kriv, ako bi zdivjani pijanec vašega delavca lahko bil tudi usmrtil? Ako so Vaši cenj. gostje ob gotovih časih potrebni kakega spremstva, razvedrila, tolažbe itd., vedite gospod oštir, za take veseljake ni odurni »kramp« pripravni »instrument«.

Shod državnih uslužbencev.

Iz Ljubljane. V nedeljo popoldne ob 3. uri, se je vršil po § 2. shod državnih uslužbencev, na katerem je poročal poslanec Gostinčar o njihovih zahtevah za ureditev plač in službenih razmer. Dne 8. novembra t. l. je stavil v državnem zboru tozadevni nujni predlog, ki je prišel v zbornici na vrsto dne 28. novembra. Nujnost je umaknil, ker je na ta način dosegel, da se predlog brez prvega branja izroči proračunskemu odseku. Ko bi se nujnost ne bila umaknila, bi v sedanjem položaju zbornica nujnost skoro gotovo odklonila, kar bi bilo le v škodo stvari. Prečital je po stenografičnem zapisniku svoj tozadevni govor, kateremu so navzoči živahno pritrjevali. Končno so izrekli zborovalci poslancu Gostinčarju in »Slovenskemu klubu« najtoplejo zahvalo za nastop v zbornici. Osrednje društvo na Dunaju je pozdravilo shod brzojavno in se zahvalilo Gostinčarju.

Liberalno gospodarstvo gre rakovo pot.

Iz Idrije. Dopisnik v sobotnem »Slovincu« nam je pokazal vse »delo« našega preslavnega občinskega odbora v pravi luči. Dovolil bi si tudi jaz radi knjižnice par besedi. Knjižnica za izobrazbo je res potrebna, toda ne toliko za ljudstvo, kolikor za občinski odbor sam. Izobražen po mojem mnenju ni oni človek, ki škrice nosi, marveč izobrazba se zrcali v delu, v gospodarstvu. Take izobrazbe pa pogrešamo pri liberalni in socialno demokratični stranki pripadajočih odbornikih, naj si že bodo visokošolci, propadli študentje ali pa ljudskošolci. Odbor naj se toraj najprvo izobrazbi v umnem občinskem gospodarstvu, prouči naj, kako je mogel dunajski klerikalni župan dr. Lueger iz groznega dolga priti, ki so mu ga liberalni predniki pustili in kako je delal, da je zdaj dunajska občinska uprava vzor drugim glavnim mestom. Ko bo občinski odbor malo te soli v svojo trdo butico dobil, ko bo za mogel na svoje uspehe kazati, potem pa šele potem naj stopi pred ljudstvo in reče: »Tudi ljudstvo hočemo izobraževati.« To bi bilo edino pametno, ne pa take kozle na kvar občinstva streljati, kakor jih žalibog ti naši vsekakor izobraženi prosvitljenci streljajo. Pa si še upajo ti falitni gospodje na Dunaj iti in ministrske stole rukati. Pojte se farbat! Komedijska, nič družega. Tovariši, Vi si pa oglejte te ljudi, ki vas hočejo učiti, pa še sami ničesar ne znajo. Liberalno gospodarstvo gre rakovo pot, Ante Krstan tiči v dolgovi, mi pa s ponosom gledamo na uspehe, ki si jih je S. L. S. klub vsem zapiekam v gmotnem oziru pridobila.

Prometna zveza.

Za mrtvaški zaklad

se plača za mesec november 50 vinarjev, ker je umrlo 10 članov »Prometne zveze«, ki so: 1. Josipina Resch, Dunaj; 2. Ana Kapfer, Gaisbach; 3. Marija Mader, Dunaj; 4. Anton Eder, Mali Rifling; 5. Anton Goričan, Maribor; 6. Anton Schuh, Bosanski Brod; 7. Marija Fritz, Bludenz; 8. Franc Hauser, Amstetten; 9. Karol Hintenaus, Itzling; 10. Valentin Fillafer, Solnograd.

Stari penzionisti in provizijonisti državnih železnic.

Tovariši! Naše razmere so vsled draginje postale neznosne. Medtem ko se skrbi za aktivno osebo, kar je popolnoma prav, so pa nas popolnoma pozabili. Zakaj se ne postopa z nami pravično? V težavnih službenih razmerah smo služili. Izkoriščali so nas, a malo smo zaslužili. Zdaj pa stradamo. Prosimo, da naj se namboljšajo provizije. Tudi zbornica se je že zavzela za nas. Poslanci Stölzel in drugi so vložili v zbornici primerne resolucije. V Pragi se je vršil dne 9. novembra dobro obiskan shod, na katerem so sklenili resolucijo, da naj se izboljšajo provizije starih provizijonistov.

Razvoj ogrskih železnic od leta 1846. do 1905.

Na Ogrskem so zgradili leta 1846. prvo železniško progo, ki je bila dolga 35 km; 1850. je bilo 222 km, leta 1860. pa 1616 km železnic. Ko so pa uvedli dualizem, so pričeli zelo intenzivno graditi na Ogrskem železnice. Samo leta 1872. so zgradili 973 km železnic in leta 1885. je bilo že 18.122 km železnic in sicer 7774 km dvotirnih. Po ogrskih železnicah sejevozilo leta 1905. 86 in pol milijona oseb in 28 in pol milijona ton blaga.

Uredniška opomba. V prihodnji številki pričnemo objavljati prestavo pravil »Prometne zveze«

Med brati in sestrami.

Idrija. Občinska seja. Dne 27. p. m. je sklical župan javno občinsko sejo, na dnevnem redu je bil proračun za l. 1908. Tajnik Julče je prečital točko za točko, pri vsakem poglavju je dal župan prosto vsakemu odborniku za ugovarjati. Pri izrednih stroških, pri postavkah za javno čitalnico 20.000 K in za zgradbo nove klavnice 20.000 K se oglasi zastopnik virilista Kršč. gospodarskega društva Leop. Lapajne ter predlaga, da se naj ti dve postavki črtati, utemeljeval je s tem, da je klavnica popolnoma dobra prejšnja, javne čitalnice pa tudi ni potreba na občinske stroške, kajti pri nas v Idriji imamo 13 knjižnic, da se lahko izobrazuje vsakdo, samo če se hoče. Za take naprave ni potreba zvišavati doklade ali pa delati dolgov pri občini. Medklic našega liberalno-mokraškega Atila je bil: »oče odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo«, seveda dobil je odgovor, mene ni še nobeden imel za nevednega, tebe je pa menda že zdravnik pripoznal za slaboumnega. Pri pokritju se oglasi notar Pegan, da naj se doklade povišajo z 75% na 150%. Kristan predlaga, da naj se doklade nič ne povišajo, ampak naredi naj se novi dolg, obveljal je Kristanov predlog. Konečno seveda, kadar je bil že proračun popolnoma potrjen, se oglasi še g. rudniški nadsvetnik Billek, da naj se točki zgradba nove klavnice in javne čitalnice črtajo, seveda oglasil se je prepozno, gospodu nadsvetniku ne zamerimo, ako se ni oglasil pravočasno k besedi, ker ne razume slovenski, zameriti je le njegovemu tolmaču, ko ga ni pri vsakem poglavju sproti obvestil.

Liberalno mokraški Atila se ne more otresti klerikalcev. Dne 27. p. m. pri občinski seji je po navadi sedel zastopnik virilista Kršč. gospodarskega društva Lapajne k liberalnim demokratom, nakar mu zapove njih Atila, kar stran pójdi ti ne spadaš k nam, ne prideš za drugo, kakor besede pobirati, tale mu mirno odgovori, ti mi ne bodeš zapovedoval, kam imam sesti jaz sem sedel v občini pri delavcih, ko tebe še v Idriji ni bilo. Med sejo, ko je dobil Atila na medklic primeren odgovor, pa zopet zagromi med liberalnimi demokrati, gospod župan mi protestiram proti temu, da sedi klerikalec Lapajne med nami, ter zahtevamo, da ga strani od nas spravite. Seveda g. županu je bolj znan občinski red, kakor liberalno mokraškemu Atilu in njegovim kimovcem, da ni nobene postave, da sme župan zapovedo-

vati odbornikom, kam imajo sesti, ter se je temu bedastemu protestu nasmehnil. Liberalnim demokratom pa svetujemo, da ako ne marajo sedeti med klerikalci, naj pa sedejo k mizi, katera je pod galerijo, bodo popolnoma sami zase.

Iz Idrije. V nedeljo, dne 1. t. m. je bil v pivarni pri Črnem orlu izvanredni občni zbor mokraškega konsuma, na dnevnem redu je bilo: Volitev preglednika, določitev nagrade blagajniku in pregledniku, slučajnosti. Kristan je hotel postaviti nekega veleučnega rudarja Strausa za preglednika, ali člani ga niso hoteli, posebno zato, ker prejšnji preglednik Seljak, kateri je šel v Ameriko, je opravljal to delo po službi pri rudniku ter je dobil za to delo na mesec 40 K nagrade, seveda g. Straus pa hoče biti bolj gospodski in je prosil pri rudniku ur-laub za eno leto, ter zahteval pri konsumu kar 90 K, ko pa vidi Kristan, da so člani razburjeni nad tako zahtevo, je pa rekel, z današnjim dnem odpovem pri konsumu službo ravnatelja, potem so se pa člani razšli ter se ni nič sklepalo. Nam se pa zdi ta Kristanov izraz lepa farbarija, ker konsumski Atila ve, da njega kimovci bodo rekli, nikar gospod Tonče ne hodite od nas, raje damo pregledniku 90 K na mesec, povrhu pa še Vam gospod povišamo plačo. Sicer pa, akoravno ne povišajo plačo Tončetu, ne bode šel iz Idrije, ker ve, da ne bode nikjer našel take molzne krave.

Promet Krščanskega gospodarskega društva v Idriji v mesecu novembru. Prejemki: deleži 54 K, vzdignjen naložen denar 5000 K, za blago 8670 K 90 h, skupaj 13.724 K 90 h. Izdatki: za blago 14.155 K 89 h, vozina 801 K 24 h, užitnina 98 K 26 h, davki 90 K 19 h, upravni stroški 177 K 08 h, razno 9 K 04 h, skupaj 15.331 K 70 h. Toraj promet 29.056 kron 60 h.

Krvoses kapitalizem.

Očala, skozi katere se ne vidi.

S Save. Naši gospodje imajo brez dvoma na očeh taka očala, da ničesar ne vidijo skozi nje. Pri Martinovih Pečeh so nastavili takega predelavca, ki se na delo nič ne razume, kakor smo pisali, ko je nastopil službo. Kar smo pisali, je tudi resnica. Ta človek tako ukazuje, da imamo škodo delavci, tvornica pa tudi. Seveda tega ne vidijo, ker je mož nemčur. Kar on pokonča, ni sam vzrok, marveč delavce obdolže. Ko bi lepo molčal, kakor se spodobi pametnemu človeku, bi že še potrpeči. A ti vpije pa zmerja, kakor da bi ti bil nor. Pa ga zato že tudi poznajo vsi naši tovariši v tvornici, in pravijo, da mu manjka v glavi tisti kolešček, ki se navija pamet z njim. Mi delavci tega ne bomo dolgo gledali. To ti povemo na vsa usta, mlajši Jeglič ti. Škodo delaš nam po tvornici. Zaradi tebe upije in zmerja inženir, potem pa še ti tuliš. Če te ne odstavi ravnatelj od tega dela, te bomo pa sami. Izpametuj se, dokler je še čas, ker obsodba čez te je že sklenjena.

Žalostni spominski dan.

Dne 28. novembra 1905 je demonstriralo avstrijsko delavstvo za splošno, enako, direktno in tajno volivno pravico. Po dunajskem »ringu« vila se je vrsta stotisočerih delavcev. Pred državno zbornico je hotela ta množica pokazati svojo resno voljo, da sodeluje v državnem zboru. Resno in mirno so korakale nepregledne vrste delavcev mimo zbornice, noseče v srcu srečni čas splošne volivne pravice.

V četrtek, dne 28. novembra 1907, torej čez dve leti, so pa zastopniki tistega delavstva v državni zbornici jasno pokazali, kako umevajo svobodo parlamentarizma. Ko je bila odklonjena splošna volivna pravica drugi narodi, ki opore v ljudstvu, da bi se mogla brezdvomno ohraniti. Volivna pravica ni pravica terorizma, na nujnost socialno-demokraškega predloga glede na draginjo, so jeli tuliti kot besni volkovi nad poslanci, ki iz svojega prepričanja niso mogli glasovati za ta predlog. Osobito divje so se vedli socialni demokrati iz Češke. Na galerijo so naročili svoje ljudi, ki so kričali in pljuvali v zbornico. Ciganski krik je trajal skoro pol ure. Vsak človek, ki ima pojem o dostojnosti in svobodi, se je moral zgražati nad terorizmom in surovostjo rdečih bratcev. Nastop je jasno pokazal, da v socialni demokraciji ni zrelosti za parlamentarno delo in da vsled nezrelosti socialna demokracija s surovostjo podkopava načelo splošne in enake volivne pravice. Kaj si morejo ob takim surovem nastopu še nimajo te pravice. Pa tudi v naši državi ta

pravica še ni tako utrjena in tudi nima one marveč pravica svobodne volje. Socialni desurovostjo za svoje strankarsko agitatorične mokracija pa hoče nastopati s terorizmom in predloge, ker kot taki in nič drugačni se ne morejo imenovati predlogi socialnih demokratov o druginji. Razdiralci reda in svobode nima: ajo prostora med nami.

10% popusta vsakomur, kdor se pri božičnem nakupu v moji konfekcijski trgovini za gospode, dame, dečke in deklice v Ljubljani, Pred škofljo 19, sklicuje na „Našo moč“.
A. LUKIČ.

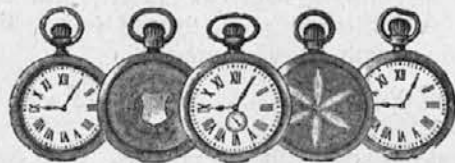
Kamnoseški pomočnik

mlad, dobro izurjen za grobne spomenike se sprejme v delo za eno leto in dalje. Naslov **Radoslav Golobič**, kipar v Ljutomeru, Štajersko.

- Najboljša prilika -
za
božični nakup
po globoko znižani neni priporočila konfekcijska trgovina za gospode, in dame, dečke in deklice
A. Lukič
Ljubljana, Pred škofljo 19.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in
novosti v konfekciji za dame.

Tovarna za stole
Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2
vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zaštonj in franko.

Ustnovljeno let 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporočila svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Delavke in delavci pozor!
Najcenejše dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporočila po najnižji ceni in najboljši kakovosti
Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofljo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje usnja
na par
Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:
Češnik & Milavec
(pri Češniku)
Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago
za ženska in moška oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO-AMERICANA

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simon & Ametel
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporočila svojo trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene